

IJTIMOIIY ISH KASBINING YO'NALISHLARI IJTIMOIIY ISHCHINING FUNKSIYALARI VA ROLLARI

ALMARDONOVA RISOLAT PARDA QIZI
XURRAMOVA MAXLIYO JO'RAQOBUL QIZI

*Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti.
Pedagogika fakulteti 12 ijtimoiy ish yo'nalishi talabalari.*

Annotatsiya: Ushbu maqolada ijtimoiy ish kasbining asosiy yo'nalishlari, ijtimoiy ishchining jamiyatdagi vazifalari, funksiyalari hamda uning kasbiy rollari yoritiladi. Ijtimoiy ishning zamonaviy talablari, aholiga xizmat ko'rsatish jarayonidagi yondashuvlar va ijtimoiy himoya tizimidagi o'rni ilmiy-nazariy asoslangan holda tahlil qilinadi. Maqola ijtimoiy sohada faoliyat yuritayotgan mutaxassislar, talabalari hamda ushbu yo'nalishga qiziqadigan o'quvchilar uchun amaliy va nazariy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy ish, ijtimoiy xizmat, ijtimoiy himoya, ijtimoiy ishchi, kasbiy rollar, funksiyalar, aholiga yordam, reabilitatsiya, maslahat berish, vositachilik.

Аннотация: В данной статье рассматриваются основные направления профессии социальной работы, обязанности, функции и профессиональные роли социального работника в обществе. Анализируются современные требования социальной работы, подходы в процессе оказания услуг населению, а также научно-теоретическое значение системы социальной защиты. Статья имеет практическую и теоретическую ценность для специалистов, работающих в сфере социальной работы, студентов и учащихся, интересующихся данным направлением.

Ключевые слова: Социальная работа, социальная служба, социальная защита, социальный работник, профессиональные роли, функции, помощь населению, реабилитация, консультирование, посредничество.

Annotation: This article describes the main directions of the social work profession, the responsibilities, functions, and professional roles of a social worker in society. Modern requirements of social work, approaches in the process of providing services to the population, and the scientific-theoretical significance of the social protection system are analyzed. The article is of practical and theoretical importance for specialists working in the field of social work, students, and pupils interested in this field.

Keywords: Social work, social service, social protection, social worker, professional roles, functions, assistance to the population, rehabilitation, counseling, mediation.

Kirish: Ijtimoiy ish — jamiyatning turli qatlamlarida ehtiyojmand shaxslarga yordam ko'rsatish, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ijtimoiy muammolarni bartaraf etishga qaratilgan kasbiy faoliyatdir. Bugungi kunda ijtimoiy ish sohasi kengayib borib, davlat va nodavlat tashkilotlari, mahalla tizimi, sog'liqni saqlash, ta'lim, rehabilitatsiya markazlari va boshqa ko'plab tizimlar bilan uzviy bog'liq holda faoliyat yuritadi.

1. Ijtimoiy ish kasbining asosiy yo'nalishlari.

1.1. Oilalar bilan ishlash

Og'ir ijtimoiy ahvolda qolgan oilalarga psixologik, pedagogik samt ijtimoiy ko'mak ko'rsatish. Konfliktlarni yumshatish, oilaning barqaror faoliyatini tiklash.

1.2. Bolalar va yoshlar bilan ishlash

Yetim bolalar, nogironligi bo'lgan bolalar, tarbiyasi og'ir bo'lgan yoshlar bilan profilaktika, tarbiya, rehabilitatsiya va ijtimoiy moslashtirish ishlarini amalga oshirish.

1.3. Keksalar va nogironligi bo'lgan shaxslar bilan ishlash

Ularning turmush darajasini yaxshilash, parvarish, ijtimoiy moslashuv va rehabilitatsiya xizmatlarini tashkil etish.

1.4. Murakkab hayotiy vaziyatga tushgan shaxslar bilan ishlash

Zo'ravonlik qurbonlari, migratsiya muammosiga duch kelganlar, ishsizlar, qaramlikka (alkogol, giyohvandlik) muhtalo bo'lganlarga yordam.

1.5. Tibbiy ijtimoiy ish

Kasalxonalar, rehabilitatsiya markazlarida bemorlar, ularning oilalari bilan ishlash, kasallik oqibatlarini yengillashtirishga yordam berish.

1.6. Jinoiy jazoni ijro etish va probatsiya tizimidagi ijtimoiy ish

Jazolangan shaxslarni jamiyatga moslashtirish, rehabilitatsiya qilish va jinoyatchilikning qayta sodir etilishini oldini olish

2. Ijtimoiy ishchining funksiyalari

2.1. Diagnostik funksiyasi

Mijozning hayotiy muammolarini aniqlash, ijtimoiy holatini o'rganish va tahlil qilish.

2.2. Maslahat berish funksiyasi

Mijozga psixologik, huquqiy, pedagogik yoki ijtimoiy masalalarda tavsiyalar berish.

2.3. Rehabilitatsiya funksiyasi

Mijozning jismoniy, ruhiy va ijtimoiy salohiyatini tiklashga qaratilgan xizmatlarni tashkil etish.

2.4. Vosilachilik funksiyasi

Mijoz bilan davlat organlari, NNTlar, tibbiyot va ta'lim muassasalari o'rtasida aloqalarni yo'lga qo'yish.

2.5. Profilaktika funksiyasi

Muammolarni erta aniqlash, ularning oldini olish, ijtimoiy xavf omillarini kamaytirish.

2.6. Himoya qilish funksiyasi

Mijozning huquq va manfaatlarini himoya qilish, yordam olish imkoniyatlarini ta'minlash.

2.7. Rejalashtirish va monitoring

Ijtimoiy xizmat jarayonini rejalashtirish, natijalarni baholash va takomillashtirish.

3. Ijtimoiy ishchining rollari

3.1. Maslahatchi

Mijozga yo'l-yo'riq beruvchi, turli muammolarni hal qilishda yo'naltiruvchi.

3.2. Vositachi

Mijozni kerakli tashkilotlar, resurslar va xizmatlar bilan bog'laydigan shaxs.

3.3. Himoyachi (advokat)

Mijozning huquqlarini himoya qilish, davlat organlari oldida uning manfaatlarini ifoda etish.

3.4. Reabilitolog

Mijozning sog'lig'i va ijtimoiy faoliyatini tiklash jarayonida ishtirok etadi.

3.5. Facilitator

Jamiyatda guruhlar bilan ishlashda muloqotni osonlashtiradi, jarayonlarni boshqaradi.

3.6. Tashkilotchi

Ijtimoiy loyihalar, tadbirlar, resurslarni tashkil etadi.

3.7. Tadqiqotchi

Ijtimoiy muammolarni ilmiy o'rganadi, tahlil qiladi, yangi yechimlar taklif qiladi.

Xulosa

Ijtimoiy ish bugungi jamiyatning ajralmas qismi bo'lib, insonlarning hayot sifatini oshirishga, ijtimoiy tenglikni ta'minlashga xizmat qiladi. Ijtimoiy ishchi nafaqat yordam ko'rsatuvchi mutaxassis, balki jamiyatdagi ijtimoiy adolatni ta'minlashga ko'maklashuvchi eng muhim kasb egalardan biridir. Uning funksiyalari va rollari aholining turli qatlamlariga ko'mak berishda muhim o'rin tutadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Ijtimoiy ishga kirish "MALIK PIRINT CO" Toshkent -2021 M.X.Ganiyeva,Q.N.Kayumov,M.B.Sherov.
2. Mirziyoyev.Sh.M.O'zbekiston Konstitutsiyasi qabul qilinganining 26 yilligiga bag'ishlangan tantanali yig'ilishidan ma'ruza 2018-yil 8-dekabr
3. Yusupov R.K Ijtimoiy ishga kirish. O'quv qo'llanma– Samarqand : SamDU nashri, 2020. – 260 bet.
4. N.M.Latipova, Q.N.Kayumov. "Ijtimoiy ishning etik prinsiplari va qadriyatlar". —T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot — matbaa uyi". 2021. - 324 bet F.D.Muzaffarov, X.R.Nafiddinova. Ijtimoiy ish tarixi. Toshkent